

**DE
MENORRHAGIA
DISSERTATIO
INAUGURALIS
QUAM AD...**

Nicola Partel

publ. 17

DE
MEMORRHAGIA
DISSERTATIO INAUGURALIS
QUAM
AD MEDICINÆ LAUREAM RITE OBTINENDAM
IN CHIRURGICO AC PSEYCHICÒ
ARCHIGYMNASIO PATAVINO
PUBLICAVIT
PABTEL NICOLAUS
TYROLENSIS

PATAVII
TYP. CARTALLINI ET SOCCA

1838

Handwritten signature or note.

DE MENORRHAGIA

DEFINITIO.

Menorragia, sive metrorrhagia, sive sanguinis fluxus ex utero, in mulierum pudendam hæmorrhagia sita est, ac morbosum statum consequitur, qui vascularem uteri ac vaginæ vitalitatem perturbat atque immutat tam excessu, tam defectu actionis.

SYMPTOMATA.

Si sanguinis ab utero fluxus activus est, a variis generis prodromis solet prænunciari, nempe capitis pendere, aurium tinnire, rigoribus qui sibi invicem cum calore succedunt: crura onere premuntur, ad lumbos, os sacrum, limum ventrem dolor ac tensio, distensio in utero sensus, urinae ardor, ejusdemque frequens secretio necesse est: pulsus ab initio exiles ac convulsi habentur, sensim vero, hæmorrhagia adventante, fortiores atque undati evadunt. Interdum priusquam eveniat hæmorrhagia, atque etiam postea, a genitalibus matricis effluit serosa ac lymphatica, nec non segregantes animadvertimus nonnullas, quas et ante hæmorrhagiam, et ipse grassante, plus minusve sensationibus acutissimis, tumoribus ac induramentis ad

mammæ afficiuntur. Hoc adparatu scire prædit menorrhagia, sanguine exundanti nunc percutitur, nunc per ejectus, nunc copiose, nunc guttatim, vel nullo ingruenti symptomate, quod molestiam afferat, vel oris sæti, et genitalium doloribus, icibus, et spasmis conjuncto. Plerumque vero antequam accidat hæmorrhagia, vel cum jam ipse ingruerit, uterus tumet unâ cum peculiari caloris sensu ad pelvim, atque in ipsius pelvis arterioso systemate spasmò. Sæpe aspiens a vaginæ orificio sanguis effluit, atque id in gravidarum hæmorrhagiis deprehenditur, et puerperii tempore in lochiis, atque etiam ulla sine, pene dixerim, exceptione, omnibus his casibus ordinariis, qui nec ad graviditatis, aut puerperii statum ullo modo pertinere videtur. Cum uteris ob propriæ texturæ rigiditatem protendi nequeat, ab ipsius orificio cruor exit, sique externæ effusioni, quæ manifestus fluxus sanguinis ab utero appellatur, originem præbet. Occultæ tamen nonnullæ dantur hæmorrhagiæ, in quibus fluxus minime externæ apparet, sed in pelvis cavitæ ortum habet, aut effusus cruor in interna uteri parte conservatur. Baudelocque de plurimis extinctarum mulierum casibus verba facit, in quarum cadavere sanguineæ variæ mole trambes post puerperium inter ipsum uterum et placentæ membranas detexit; quod quidem phænomenum fortasse portendi posset a violentarum præcedentium casuum coagitatione, et profundo obtusoque dolore in loco in quo hæmorrhagia efficitur, quique deinceps propter majorem cæca uterum dilatationem,

relata ad hæmorrhagiæ continuitatem augeri de-
 duci etiam posset ex eo, quod jam observatum fuit,
 ventris volumen per totam ipsius circumferentiam
 sensibilibus dilatari, quin ulla hujus rei manifesta
 ratio innotescat. Tunc pariter cætera omnia hæ-
 morrhagiæ signa, nempe oculorum, labiorum, in-
 ternæ oris cavitatis, faciei pallor, extremitatum fri-
 gus, vertigines, scotomia patefiant. Exeunt tunc eo-
 dem tempore trumbi, sive coacerati sanguinis grum-
 mi, qui sæpe corruptioni obnoxii fuisse videntur,
 ac foetens ex eo odor manet, ejus vero copis tan-
 ta interdum habetur, ut plurimum librarum pondere
 possit aestimari. In ipsa partus actione, et dum
 foetus, ut expellatur, propius jam est, illius caput
 in uteri orificio inflecti potest, atque ideo viam sibi
 obstruere; hoc in casu languent pulsat, ac mulier,
 quin ulla adpareat causa, statim viribus infirmatur,
 ac foetus capite retrosum acto, cruce illico ex ute-
 ro proficiascitur. Occulta hujusmodi hæmorrhagia
 et ipsa umbilicalis funiculi laceratione inter placen-
 tæ et involacri membranas oriri potest, foetusque
 egredienti facile est, ut evulsa placenta, inter uteri
 collum et orificium consistat, et egressum ita præ-
 cludat, et sanguis inter ipsius cavitatem et placen-
 tæ incanescens immoretur. Ea interdum sese
 offerunt rerum adjuncta, in quibus post partum uteri
 fundus debilis præter sit atque inert, ac dum
 ejus orificium corrugatum est, interna cavitas pa-
 ralyti, ut ita dicam, laborat, extenditur, et ob san-
 guinis copiam, quæ ibi colligitur, intumescit. In
 pelvis cavitate aliquando sanguis effunditur, cum

uteri parietes quacumque de causa dirumpuntur. Si de haemorrhagia agatur, cujus vis ac disturnitas violenter asseriant, usque ab initio nimiae sanguinis emissionis symptomata omnia in scenam predeunt, veluti in universum pallor, oculi turbidi, vertigines, nausea, deliquium, extremitatum rigor, frigidus sudor, convulsiones, singultus. Quod si aegrotans haemorrhagiae non cedit, capitis dolor, occipitis pondus, cachexia, pulsus languor ac celeritas, summa et universalis corporis debilitas, circa vertebrae ex quocumque motu dolor, anxio respiratio, anorexia progressu temporis sese exhibent; tunc sanguis aqueus quam maxime efficitur, et ex hoc facilis ad abortum dispositio, sterilitas, mala uteri, ac affinis conformatio possunt derivari; cum inde, praeter haec omnia, caeterae hydropis species, rituum inferiorum oedema etc. efformentur. Raro evenit ut morbus, de quo agitur, inflammationis characterem praeferat, sed hypostenica potius indole praeditus est; atque etiam inflammatoris symptomatibus exorditur, nihil tamen minus haemorrhagiae vis, et disturnitas diathesim debent immutare. Hypostenica signa nobis offeret haemorrhagia iis in mulieribus, in quibus optima habetur nutritio, quaeque plethoricae sunt ac generosae et nutritivae diathesae, nec non otio assuetae, et cum causae occasionales ex choreis, aut violenta corporis exercitatione procedant, et cum haemorrhagia acutis doloribus, spasmodis, terminibus conjuncta est, ac organicum systema periculatum fuerit. Secus, nempe si haemorrhagiae natura sit hypostenica, debilis ac

languida aegrotantis constitutio, etatue cachectico-nervosae ad hysterismum, et convulsiones propensae conspicitur: hoc in casu copiosa accidit haemorrhagia, et per multum temporis duratura. Saepe etiam menorrhagia staziae characterem sibi sumit, praecipue cum haemorrhagia partum praecipitem consequatur: hujusce generis menorrhagiae in scirrhi, canceri, polyporum uteri substantiam occupationem casibus sciri etiam possunt, ac pariter ex ovarii hydropse proficisci. Menstruatio nimium abundans, sive menorrhagia ea est morboesa conditio, quae a praecia et absoluta sanguinis ex utero effluentis mensura minime statui potest; nam mulieres nonnullae menstruationis tempore plurimum, nonnullae vero parum amittunt: sed tum excedit menstruatio, cum morborum statum praecedat, aut ex eo derivatur. Sanguis aut copiosus certo temporis intervalla, sive longo dierum curriculo secretatur, aut breve post spatium menstruatio rursus apparet. Quarta quaque nocte menstruantium mulierum, aliarum vero nonnullarum in quibus ad decimam quartam diem sanguinis coccus apparebat, exempla non desunt, omnes vero haemorrhoidales. Interdum etiam catamenius guttatim finis est, qui ne levisimus quidem impetus habeatur, et adeo perdurant, ut padenda usque sanguine madefiant, nec unquam praesent, aut brevi tantum temporis spatio, intermittant. Hujusmodi interdum morbos pelvis, abdominis, ac partium genitalium omnium doloribus, non minus quam cum hystericis symptomatibus conjunctus est, et tunc morbus proprium

repetit causam ab excedenti irritabilitate, aut ab atoniae conditione, qua uteri vasa afficiuntur, sive ex solutione, aut nimia sanguinis fluiditate, saepe autem a quolibet uteri tumore, scirrbo, excelsatione, aut carcinomate. Ea aetate, in qua menstruatip desit, facili negotio gignitur menorrhagia, quae aut regularium catameniorum ratione procedit, aut ipsorum aetate transacta sese evolvit. Reil curae mulier commissae fuit, in qua huiusmodi haemorrhagia brevibus tantum intervallis inter utrumque sanguinis effusionem quatuor annorum spatio pergit. Sunt mulieres, quae catamenis cessantibus, aliis in locis congestionibus atque haemorrhagiis, ad tonsillas inflammationibus, ac erysipelatosis eruptionibus afficiuntur. Uno verbo videtur, ait Reil, per turbulentam crism hoc maxime necessarium muliebri vitae spatium a natura percurri, et interea fortasse vascularem ob activitatem, et haemorrhagia perdurante, eam irritabilitatem compleri, quae huiusmodi post tempus augeri minime potest. Huiusce generis haemorrhagia esse facile subjiciuntur mulieres, quae in propriis catamenis abundantes semper extiterunt, quae copiosa et nutriti dieta utuntur, inter commodè vitam ducunt sedentariam, ac temperamento plethorico praeditae sunt, quaeque assuetas negligunt sanguinis emissiones, aut circa catameniorum epocham cathartico-rum copiam sument, aut excitantibus et calefacientibus cassis exponuntur. Feminae etiam habentur nonnullae, quae propriam ob irritabilitatem menorrhagia laborant, quia plethoricae sint, ac re-

cidi, cum quolibet hujusmodi morbi statum illarum organismum debilius in dies efficere observatum est. Quam levioremmodi haemorrhagiae plurimum abundantes sint, ac ultra anni spatium progrediantur, a variis plerumque in genitalibus pravis organisationibus, a sceleribus praecipue, exulcerationibus, ac uteri carcinomatibus initium sunt. Primo graviditatis periodo sanguinis ex utero fluxus procedit, quoties aliqua verisimiliter parvi ori substantia in utero secretitur, quod quidem plerumque in intestinis recto internam ciei sensationem, et tunc deduci potest haemorrhagia, quamvis nec ab utero, nec a vagina sanguis exundet. Si aliqua parvi ori major substantiae pars secretur, et placenta potissimum, tum facillime abortus evenit.

Cura.

Causae occasionales menorrhagiae valde inter se possunt discrepare; exempli gratia, gravidas mulieris fortuiti lapsus, gemellorum gestatio, lexa, vel rigida uteri conformatio, ipsius visceris scirrhi, polypii, violenta animi pathemata, calefactio, fortis tussis, vomitus, purgatio drastica, obstinata alvi lassitudo, aut constrictio, coitus excessus, frigidum balneum, nutritionis defectus, foetus interitus, puerperii morbi, hydrops, laduramenta, scirrhi utero contigui, umbilicalis funiculi graviditatis tempore morbi, nimia ejusdem funiculi brevitatis, contorsionis atque nexus, quemadmodum a Baudelooque fuit observatum. Placentae substantiae interdum aut proxime ad uteri orificium, aut superius innixa, modo

aut excentrico aut concentrico reperitur, nonnullis vero casibus, quibus naturae conatus quemlibet limitem prætergrediuntur, adeo exterius hujusmodi corpus expellitur, ut fortas exitum anteat. Saepe etiam sexto graviditatis mense, sæpius vero septimo, octavo ac nono sese exhibet hæmorrhagia, quæ cum levis sit ab initio, opportuna remedium ope statuitur, et sponte etiam cedit, et majori semper vi rursus ingruit, ac frequentius post breve temporis intervallum reiteratur. Observationum anatomicarum ope compertum habemus, hujusmodi hæmorrhagiam ab interna uteri superficie, atque inter fœtus caput, et spongiosam placentæ massam ortum ducere. Menorrhagia, quæ ant puerperii tempore, aut proxime post partum apparet, a variis proficiscitur causa. Corpora haberi possunt extranea, quæ uteri corrugationi adhaerent; corrugatio quæ naturalis est, et sponte fluit sua, quæque illico post partum in medium profertur: hoc in casu tota quantacunque est placenta, aut ipsius residuum aliquod cum ab utero non prorsus dividatur, hæmorrhagiam sæpius elicit. Placenta sive spasmodica conditione, aut ipsius uteri inertia in viscera cavitate, statu fere prædenti, ac sanguine ipsa redundans potest detineri, aut circa collum vel uteri orificium obligari potest, aut aditum præcludere, atque inde in causa esse, cur sanguinis exitus impediatur. Hanc ob rationem tumescens uterus atque extensus reperitur, immo vero magis extenditur, quia occulte arripit hæmorrhagia. Interdum ipsa laceratur placenta, ac illius fragmentum in uteri cavitate reidet, quod quidem deduci-

tur ex ipsius placentae examine, in qua lacerati fragmentis defectus invenitur. Haemorrhagiae causam difficile admodum cognoscimus, si succenturiata sit placenta, ipsiusque lobulum in utero remaneat, cum in perfecto integritatis stato, quae exiit placenta, deprehendatur.

Si post partum atoniae conditio dominetur, uteri vasa, ac uterua ipsae in paralyam incidere possunt, aut sanguinis effusionem continuare. Huiusmodi uteri atoniae gradus, ac modificationes multiplices esse possunt: placenta, etiamsi separetur, consistit, atque id et externa cognoscitur exploratione; uteri enim dilatatio sentitur; tunc etiam interna, si huiusmodi visceris orificium expansum ac molle digito tangatur. Le-Bourx partialem recenset atoniam, quae uteri fundum semper occupat, eo ipso in loco, cui placenta adhererat; et cum uteri orificium corrugatur aut claudatur, cruoris exitus desinit, atque in occultae haemorrhagiae locum efficitur. Atonia interdum haberi potest, quae cum uterinas occupet arterias, in causa sit, cur nullus sanguinis fluxus exoriat; sed cum arteriae normali conditione reperiuntur, haemorrhagia efficitur, quae saepe copiosa erudit et violenta, quaeque aegrotam debilitat, cum eandem deliquis subjiciat. Istiusmodi status causas variae esse possunt; nempe temperamentum ac complexionis languor, vitalis energiae amissio, gemellorum gestatio, aquarum in involacris detentarum quantitas, ipsius placentae durities, partuum frequentia ac numerus, idem partes praecoepae atque ac difficilis, incerta placentaeeductio.

Ad uteri lacerationes quod attinet, hæc aut perfectæ esse possunt, aut imperfectæ; in perfectis occulta facillime negotio nascitur hæmorrhagia. Hæmorrhagia ex utero procedens, post partum, serius patet; cum hæmorrhagia, quæ ex lacerationibus perfecta est, immediate fere semper foetus, et placentæ exclusionem subsequatur. Menorrhagia frequentius post unam, sive duas, et ad quartam usque a partu hebdomadam evolvitur, ac sæpe copiosior est, nec non peculiaribus causis semper conjuncta, e quibus pendet, conjungitur nempe topicæ uteri ac ipsius arteriarum morbosæ irritationi. Menorrhagia ipsa ab irregulari interdum lactis accretionem, a lactea viâ intestinalibus metastasi, ac a latis uteri ligamentis propriam repetit originem. Hæmorrhagia, quæ accidit extra gestationis, partus, et partum temporis, variis quoque mutationibus obnoxia est, et vel modica, vel copiosa esse potest: ab externis absolute causa, nempe a simplici irritabilitatis auctione, aut a morbis qui animalis economiæ conditionem perturbant, ac ab illis præsertim qui genitalium sunt, gigni potest.

Remotas menorrhagiæ causas si spectemus, certo scimus tum hæmorrhagiis, tum cæteris uteri morbis excultas generatim foeminas frequentius, ac optime institutas urbium, quam rudes ac obdurate agrorum incolæ divexari. Quæ otiosam vitam ducunt in urbibus mulieres, sedentario a tetervis unguiculis utuntur statu, sunt plus minuse ad imum ventrem, ad lumbos, ad pectus vastam formæ compressæ, iisque distinctæ occupationibus,

quae sedentariis domesticis usibus converſant, quorum nonnullae ad pulchras artes, aliae vero ad humaniores litteras mentem intendunt atque animum. Ab iuvene itaque iuventute genitalia ipsarum organa citius expelluntur, quam par est, ex quo, contra ipsam naturae legem, menstruorum acceleratio: abdominalia earum viscera ineopectanea diutius debiliora efficiuntur, ac illarum ipsa imaginandi vis, ut Reil sententiæ est, phantasticis ideis ac deliriis permiscetur continenter, atque perturbatur. Menorrhagiae praeterea in viribus mulieres praedisponuntur, atque huius rei causae hae habentur praecipuae: alimenta copiosa, ac justo plus nutrientia, spirituosorum ac calefactantium abusus, vivendi ratio nimium comoda atque inertis, sedentariae ipsarum horis omnibus occupationes, calor a reclinis cubicalis procedens, nec non praematura veneris usus satisfactio. Temperamentum ad spem dispositionem ac ad convulsionem comparatum, hysterica diathesis, praevae sanguinis circulationi, et cujuslibet generis congestionibus causam generatim praebere possunt: ipsa tam perfecta quam imperfecta uteri praecidentia, illius contortiones, vaginae quoque praecidentia ad menorrhagiam evolvendam concurrunt. A quolibet extraneo corpore gigni potest, quod tam in genitalibus organis, quam contiguis partibus existat: huiusmodi, exempli gratia, sunt: foetus extinctus, falsa conceptio, hydatides, residua post foetus expulsionem placenta, tumores, induramenta, ovariorum hydropes, uteri et vaginae polypi. Varia nobis observatio suppeditat

facta, in quibus periculae semper ac copiosae haemorrhagiae e pluribus polypis in uteri cavitate efformatis, ac ignotam morbi causam constituentibus oriebatur. Hoc etiam spectant scirrhos atque uteri carcinoma. Haemorrhagiae copiosae plerumque evadunt ac periodicae, cum ab occulto cancro originem ducunt; contra vero pertinaces eveniunt, et guttatim fluunt, quae ab exulcerato carcinomate proveniunt. Haemorrhagiae interdum crissae indolem sibi somunt, aut metastasim consequuntur, quae a congestionibus aut inflammationibus procedit, cum acutorum morborum solutio paulo ante catamenia eveniat. Haemorrhoides pariter uteri haemorrhagiae crissae sunt. Sanguinea circa uterum vasa tumescunt ac dilatantur, atque id in iis praesertim mulieribus, in quibus catamenia desierunt, aut in iis quae antea haemorrhoidibus obnoxiae erant. Huiusmodi venosus spasmus, vel congestio dolorificae sensationi aut haemorrhagiae conjungi potest, interdum vero minime apparent. A Fythergill observatum fuit, nonnullas sanguinis emissiones ex utero oriri intermittenti regulari febre consociatas; atque hoc in illis praecipue mulieribus, quae menstruari cum desinant, gravibus antea fluxibus subjectae fuere, quod autumali tempore contingere perspectum est. Menorrhagia interdum epidemica grassatur, interdum etiam ipsae nonnullorum morborum curatio obstat, et tunc critica appellatur. Plurima casuum extant exempla, quibus, hoc ingruenti morbo, inflammationes, nervosae affectiones, podagra, hydrops, ac dolores plurimi debellati fuere.

PROGNOSIS.

Uteri hæmorrhagiæ rapidæ ac præcipites majus in discrimen adducunt, quam quæ gradatim apparent; quæ graviditati superveniunt, foetum infirmant, ac ad abortum prædisponunt. Tunc cum jam evulsa sit placenta, facilis hæmorrhagia nascitur; si copiosa, fieri plerumque non potest, ut abortus impediatur. Si, hæmorrhagiæ sæviente, pertinaciter ac notabiles sese prodant rigores, quibus supprimatur, facilis interdum acuta febris adventus signum est. Crucis circa graviditatis finem amissiones plus periculi offerunt, quam quæ tertio vel quarto mense accidunt, cum violentiores sint: ipsæ analem oecœnomiam infirmiores efficiunt, mulier ad completam finem foetum non gestat, et abortus accidit. Quamvis raro uteri hæmorrhagiâ matrem morti tradat, nihilominus tamen fit plerumque, ut foetus pereat. Si modica sit hæmorrhagiâ, si mulier prius sum servet virum statum, sperandum erit fore, ut ipsa imminuat ac desinat, cum uteri contractiones intensiores reddantur, ac partus naturæ consiliis relinquî poterit. Quamvis emissio copiosa sit, impossibile est ut partus illico compleatur, si crificium vix pateat. Vomitus, pulus valde debiles, singultus, frigus ad extremitates, sensibilis faciei mutatio, symptomata sunt quæ malum omen annuntiant. Incurta hæmorrhagiarum suppressio in mulieribus præcipue robustis ac plethoricis, in nonnullis organis phlegmasi ac in ipso utero congestiones potest efficere.

Gena.

Si catamena praematura nimis apparent, machinam debilitent, et cohercendam importent, stimulos illos, quibus excitata est haemorrhagia, tolli necesse est; peculiaris temperamenti indoles est animadvertenda, cum saepe vel irritabilitas, vel tensio, vel languor soleat dominari; priori in cura sedativa, altero autem tonica utiliter adhibenda: ex. gratia, praeparationes martiales, balnea frigida, china-china et quasia, etc. Levamen aliquod hujusmodi haemorrhagiae offerri poterit, si epistaxis promoveatur. Si de copiosa catamenia agatur, eadem ferme est cura indicatio; et si atonia conditio existat, medicam afficere irritabilitatem opus est, si aucta nimis ac diffusa sit. Uteri haemorrhagiae ex praesentia tempore dominantur, quo naturaliter tenet menstruatio; nec difficile est cognoscere, si plethorae signa habeantur, si pulsus duri sint ac tensi, si vagantis coloris vapores appareant, congestiones, inflammationes, et si aegra commoda ac nutrienti vitae ratione utatur, si praecedentes haemorrhagiae menstruas copiosae semper extiterint. His in casibus potiones aquosae, cibis vegetabilis ac parvis praescribitur; et si ferreat haemorrhagia, quies imperatur ac spiritus tranquillitas; quolibet musculare exercitium prohibeatur, ac inter remedia antiphlogistica nitrum, cremor tartari, acida vegetabilia, moderate aliquis sanguinis emissio, ventris purgationi aequalia, utilitatem adferre poterunt. Contra si haemorrhagia in mulieribus exangibus,

debilitatis, languidis ac valde irritabilibus manifestatur, remedia sedativa, antispasmodica, ac spiritus tranquillitas indicatur. Si vero aliquod congregati sanguinis, ac inertia in visceribus abdominalibus invenitur, sal tartari tartaruscum una cum extracto graminis utiliter adhibebitur. Si aegroti ex haemorrhagiis praecedentes debilitatem passi sit, inter utriusque haemorrhagiae periodum analeptica dieta, asinum lac, animalia jescula, ferrum, chinam ac vinum generosum medicina suppeditabit. Excessivae cruoris emissiones, quae nimium perderant, in quibus conditio cachectica pertineatur, omni efficaci adminiculo suppressandas sunt, china interior, ac allemine adhibito; exterius vero frigida balnea. Gravitate etiam tempore menstruationem nonnullae mulieres patiuntur, quod in plethoricis, ac in iis in quibus copiose habentur catamensia, et quae hysteriis laborant, praecipue evenit. Ideo tamen dietam, muscularem quietem, debilitantia remedia, ac interdum venae brachii sectionem illis imperari necesse est. Si contra de mulieribus pallidis, languidis ac valde irritabilibus agatur, debilitantibus remediis omnibus est abstinendum; eo loco analeptica dieta, china ac ferrum praescribatur. Quoties, de quibus verba fecimus, haemorrhagiae veris ac reallibus sanguinis fluxibus consistant, qui doloribus ac partus coactibus coeundi sunt, quolibet calefactionem vitare, primarum viarum impuritatem, et uteri rigiditatem auferre maximopere proderit; atque hinc prout character, quo sese offeret haemorrhagia, antiphlogistica nonnullis in casibus, in

aliis vero corroborans methodus adhibebitur. Quod si postremis graviditatis mensibus haemorrhagia placentae positione vel ante vel circa uteri collum in scenam prodcat, tunc, cum medica sit sanguinis emissio, quies, aequarum potuum usus, postea ad pelvim applicatio, spongiae in eadem posita mactatae circa vaginae canalem usque ad uteri orificium introductio commendatur. Si aegra plethorica sit, ad venae brachii sectionem recurratur: si haemorrhagia violenter acriat, ac vite tunc foetus tunc matris in periculo versetur, artificialis partus operationem statuere necesse est. Puzos validissimae haemorrhagiae casu graviditatis tempore in eam sententiam adductus est, ut uteri orificium digiti ope dilatetur, ac per eandem viam in ipsum aquae frigidae injiciatur, quod tunc maxime commendat, cum ratio sit, cur de foetus ac matris vite timeatur. Hujusmodi injectiones colorem uteri ac vatorum corrugationem producant. Hoc remedium tunc solummodo adhibetur, cum evidenter proximus appareat partus; nec, exempli gratia, illius esset utilitas, si placenta circa uteri collum sita foetus exitum anteiret, nec fini responderet, si uteri orificium coarctatum esset atque obduratum. Nulla fieri potest frigentis aquae injectio, si praecoxe partus ac rapidus existeret; atque ideo eo loco passariam commendatum fuit *Tampon* a *Le-Roux* appellatum, nec eodem tempore sedativa remedia negligenda sunt. Membranarum disruptio a Puzo indicata, atque praematurus aequarum fluxus uteri contractionem faciliorem efficere, haemorrhagiam imminuere, at-

que etiam sistere potest. — Puerperii haemorrhagia relate ad ejus causas curanda est. Si haemorrhagia ex uteri inertia aut atonia vel procedat, vel saltem suspiciatur, partus festinatio, si fieri potest, impediatur. Elevatis natibus parturiens locatur; partus constans ac dolores, quantum fieri potest, cohibentur; aedativa ac topica praestentur remedia, animalia juscunda ac vinum; frigentis in vaginam aquae injectio fit: id curandum est ne foetus caput propriam cito nimis praetergrediarum viam, nec extrahitur, quamquam sese exhibuerit caput. Partu in luce jam educto, inertiae, quam diximus, conditio usum indicat tonicorum, ac blandis circa abdomen frictionibus utendum est: nonnulli topica frigidae aquae balnea, et poscae aut alius generis in uterum injectiones praescribunt; nec desunt qui poscarum posca mellefactum ac per totam vaginae canalem introductum commendaret, ac, si fas erit, in uteri cavitate ulterius immisum. Observatio est Levret talibus rerum adjunctis uteri orificium contemporaneo spasmu affici, atque ideo consilium est ut ipsius orificium digiti apice irritetur, ac tali modo dilationem ciet. Frequentius tamen uteri orificium expansum est, ac solus introducti digiti stimulus visceris contractilitatem excitat. In promptu pariter haberi possunt remedia tonica atque antispasmodica prudenti praescripta consilio; inter quae chinæ decoctiones, castoreum, opium, etc. Cum menorrhagia a placenta, aut jam inhaerenti aut evulsa, aut uteri collo posita proficiat, aut cum in cavitate placentae fragmenta remanescunt, aut grani vel

trumbi sanguinis, aut polypi, aut aliae tam permanentes quam transeuntis excrecentiae habeantur, hujusmodi causas amovere necesse est: placenta scilicet aut adhaerenti aut erulaa extrahenda, aut etiam minutatim, nisi integrè extrahi possit, polypia, aliaeque in illa cavitate existentibus excrecentiis extirpandae, trumbis, aut cruoris grumis auferendis; quod aut manu, aut injectionibus, cum extremae corpora jam corrupta sint, illico peragetur. Sed si trumbi nonnulli, aut coarctati sanguinis grumi topiae ad uteri fundum stentiae, et ipsos orificii apertum conjuncti existant, orificium dilatare, grumes atque trumbos extrahere, frictiones circa abdomen perficere necesse est; et sic plerumque opportuna obtinetur contractio. Si uterus contrahatur, atque ferre ad propriam retilueatur configurationem, tunc sponte desinit haemorrhagia, et tacta uteri contractio percutitur; nam manus in ejus cavitatem introducta parietum et fundi corrugationibus perstringitur; imo abdomine erga pelvim compresso, in compressione persistitur usque dum viscus regulariter coarctetur. — In uteri substantiae lacerationibus imminuenda aut inhibenda est haemorrhagia, talium morborum curatione naturae commissa. Nonnulli ut haemorrhagiam ab uteri laceratione procedentem reprimant, amplexi sunt consilium partus ulla sine mora accelerandi aut naturali via aut gastrotomiae ope, uteri contractiones excitando, ac deinde ventris parietes coarctatis fasciis sustinenda. Cum sanguis in abdomen effusus symptomatibus ipsam procedentibus locum praebet, commendata

fuit gastrotomia, quam tamen damnavit Pelletan. Tampe unicum esse videtur remedium, quo amissio ab uteri laceratione producta cohibeatur: hoc in caso ad partem laceratam immediate ferri debet compressio. In puerperii haemorrhagiis, circa lactis secretionem accuratissimum instituetur examen. Si haemorrhoidum suppressionem menorrhagia subsequatur, omnia tentanda erunt, ut rursus promoveantur. Si menorrhagia certum offeret typum, ac intermittenti feбри associatam, cortex peruvianus erit peropportunos. — Menorrhagia habetur a scirrho vel uteri carcinomate proveniens. In his mulieribus, quorum parentes talibus morbis percussa fuerint, ac in quibus tumores aglandulae, maculae, et ereptiones cutaneae circa tempus, quo censurunt catamenia, animadvertuntur, cauteria, atque setacea circa femora, aut vesicatoria summo jure a Reil praescripta fuer. Aliquam etiam utilitatem modica dieta, campestris aer, motus, ac aperitiva remedia attulerunt. Hinc in casibus china magna dose jussa fuit, opio insuper adjuncto ut aegroti doloribus exacerbaretur; vegetalem ac lacteam eodem tempore dietam, ac musculorum exercitium ad apertum aërem commendavit. Salaparillae lacti associatae decoctionem, ac copiosas generatim diluentes potiones hujus generis aegrotantibus Ferrius suppeditabat; qua methodo dolores imminuebantur, nec non in urinae secretionem tenebimus: chinam praeterea, cicutam, atque opium suis aegrotantibus exhibebat, atque huic methodo opii solutionis paratae, aut cum lacte tepente, aut cum tepida cicutae decoctione injectio-

nes associabat, quibus injectionibus segrotantibus summopere opitulabatur.

Si haemorrhagia cum irritabilitatis actione associetur, facile erit eam cognoscere a morbida atque molli cutanea texture, a vertiginibus, a vigilia, a turbatis atque interruptis somnis, a doloribus per dorsum atque lumbum ventrem atque extendentibus, a faciei pallore, a manuum et pedum frigore, a faucium constrictionibus, a vesicae urinae spasmis, a pallente urina, a parvis denique irregularibusque pulsibus. Huiusmodi in casibus tepentia balnea, fomentationes, atque emollientia cataplasmata plurimum ferunt utilitatis: princeps vero remedium est opium, cui interdum chinae infusio una cum elixirio acido Halleri conjungitur. Vehementes omnes stimuli detrimento esse possunt, si vascularis aethismus praedominatur. Inter remedia quae ad revulsionem comparandam idonea esse possunt, medicæ sanguinis emissio, parvarum ac refractarum ipecacuanhae dosium usus, sal marinum, nitrum, cucurbitularum ad mammas applicatio recensenda sunt. Nonnullorum consilium fuit, ut segrotæ tepenti aqua haemorrhagiae tempore brachia immergerent. Leake arbitratæ, violenta haemorrhagia, et cum vitae discrimine conjuncta, segram crura usque ad genus in diligencem aquam immitti debere, tanto nimirum tempore, quanto segra ipse frigescat: exerto frigore, e balneo ad certum spatium extrahitur, dein rursus mergitur, atque id, usque dum res sinant, repetendum est. Nec deficit qui segrotantis pedes, praecipue si calidi quam maxime sint

atque sticti, penuria frigidioreni maeffectis aequa involvi jussit, eandem saepe operationem iterando. Verum enimvero nonne hujusmodi generis methodi tristissimorum effectuum causa esse possent, exempli gratia, nimiae irritationis, aut spasmi, aut febris alicujus, ac eo aegrotantem ducere, ut rursus sese prodet haemorrhagia? Adstringentia inter remedia, et ad menorrhagiam sedandam peropportuna, acidi minerales, terra japonica, draconis sanguis, gammakino praesertim commendatur: digitalis purpurea pariter in activa praesertim haemorrhagia laudabiliter praescripta fuit; tinctura cinnamomi guttarum triginta vel sexaginta dosi, cinnamomum in pulvere reductum, cui china adjicitur, ac ferrum, allium item crudum, atque opium a medicis commendata etiam fuisse. Alibet limoniam sulphuricam at alluminosam, oryzae decoctionem proposuit. Pinel autem chamomillae, abeyuthii, croci, citri corticis infusiones, ac minerales aquae in haemorrhagiis passivis plurimum utilitatis afferre expertus est. Applicationes etiam externae adstringentium substantiarum ad lomborum regionem, ac circa os sacrum praescriptae fuisse; pessarium quoque, aut mendentium spongiarum in vagina utilitas innote-scit. Ad femora atque humeros ligamenta, et super uterum compressiones fasciae ope ad inferiorem abdominis partem applicatae, nonnulli perutilis existimant. Le-Roux in copiosissima uteri post partum haemorrhagia cum ipsius uteri atonia, molles involvit pannulos, ac pessarium constituit, quo vaginam atque uteri orificium obstruit, prius vero id

optime aceto marit, et tali adhibita methodo aegrotantem morti proximam ad sanitatem se restituere affirmavit. Huic remedio locus esse potest non in puerperarum tantum menorrhagiis, sed in illis etiam, quae graviditatis, aut quolibet alio tempore, idest in catameniiis excessivis, atque cæteris hujus generis hæmorrhagiis sese offerunt. Pessarium, de quo jam locuti sumus, de Reil ex sententia, in manifesta atonia emolumenti plurimum affert; nam hoc uteri inertiam tollit, dum excitat contractiones. Proderit vero uterum post hæc pessarium extrahere ac renovare, semperque illud aceto humectare, eandemque operationem longum ad spatium ac frequenter instituire: dum tamen pessarium extrahitur, uteri cavitationem opportunis injectionibus a trumbis, et coarsuati sanguinis gravis expurgare necesse est.

Ad diætetickam methodum et vivendi rationem quod attinet, ægra caso sacro pedibusque residui superioris trunci magis elevatis decumbet, paleas aut criniam colcita, solo tecto linteo jacebit: curandum ipsi erit, ut femora et crura semper conjuncta sint, nec se erigat, ut aliquid sumat, quod ipsi suppetat. Cubiculum temperatum erit, atque frigidum; frigida quoque animalia jacula aut gelatinas sumet citrino succo apparatus. Si deliquis patiatur, æther sulphureus, aliæque analeptickæ remedia, mucilaginosæ, gummi arabica, lichen islandicus, vitellus ovorum in lacte solutus, ac coru cervi gelatinæ adhibeantur.

